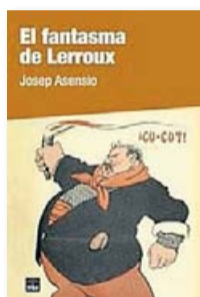

Les falses rutes catalanes

Josep Asensio busca construir una narrativa pròpia per (re)situar un espai polític tan desorientat com necessitat d'una genealogia legitimadora

EL FANTASMA DE LERROUX

Josep Asensio
Edicions 1984
160 pàg.
17,90 €

Jaume Claret

Ja el 1986 el desaparegut Ramon Barnils escrivia que el lerrouxisme “és un fenomen nostre, com la paella o els canelons”. Tot i que la historiografia seriosa feia temps que ho havia establert, el prejudici sobre el seu (fals) caràcter exogen i sobre el seu ús espuri (més aviat oportunista) per fracturar la societat catalana perdurava i perdura. Com bé detecta Josep Asensio, aquesta interpretació interessada ha facilitat la construcció d'una dualitat enfrontada que garanteix l'hegemonia mútua en cadascuna de les respectives esferes. La història política de la Catalunya contemporània es podria reduir a successius binomis contraposats: radicals vs. lligaires, ERC vs. Lliga, anarquisme vs. PSUC, PSC vs. CiU, sobiranistes vs. unionistes... i anar fent.

Per a molts experts, aquesta continuïtat i resiliència –superant dictadures i diferents canvis de règim– evidencia l'arrelament d'unes propostes polítiques que responen a les particularitats d'un territori amb

CÈLIA ATSET

una cultura pròpia, un desenvolupament socioeconòmic diferenciat i una caixa de ressonància singular com Barcelona. Totes aquestes diverses ofertes programàtiques es veuen condicionades per la seva relació amb el poder central i amb els –no sempre convergents– processos de nacionalització, i aquí trobem des del pur assimilacionisme (més o menys folklòric) fins als diversos graus de catalanisme (en origen un moviment regeneracionista que actuava com a regionalisme de cara enfora i com a nacionalisme de cara endins).

Una voluntat clarament política

Asensio ha llegit aquesta profusa historiografia prèvia –estranyament, la bibliografia final no inclou tots els títols citats–, però amb una voluntat clarament política. Ras i curt, no estem davant d'un llibre d'història, sinó davant d'un assaig amb voluntat ideològica. Així, *El fantasma de Lerroux* és una impugnació de la política i els polítics catalans dels darrers 150 anys. Per fer-ho, en primer lloc, subratlla constantment les analogies entre períodes històrics: la Restauració decimonònica seria com la Transició, el Lerroux de 1910 com els Ciutadans de 2018, l'assalt del *iCu-cut!* com els *piolins*, la revolució de 1909 com el referèndum de 2017, la decadència del torn pacífic com la irrupció de Podem i Vox... Tot i que en alguns casos la comparació és excessivament forçada, és sobretot en certes crítiques al catalanisme autònom on el llibre guanya interès, però l'abús de la fórmula cansa.

I, en segon lloc, trobem la directa deslegitimació d'aquests projectes i protagonistes polítics perquè, segons l'autor i al marge del reiterat èxit electoral, en el fons anirien contra els (suposats) interessos reals del país. Com declarava recentment Eulàlia Reguant, antiga companya de militància a la CUP de Josep Asensio, “a Catalunya es reparteixen carnets de traïdors d'una forma molt banal”. Segurament, aquesta duresa s'explica per la voluntat última del llibre, que, a través d'una reinterpretació interessada –com ho són totes– de la història recent, cerca construir una narrativa pròpia on (re)situar un espai polític tan desorientat com necessitat d'una genealogia legitimadora. 🐾

Una estupenda protagonista passejant per París

‘Una bona estona’, novel·la de Mavis Gallant, es va publicar el 1970 però sembla escrita abans-d'ahir

UNA BONA ESTONA

Mavis Gallant
LaBreu Edicions
Traducció d'Ignasi Pàmies
357 pàg.
20,90 €

Lluís-A. Baulenas

Una bona estona és una novel·la estranya, fascinant i estranya. Moderníssima tenint en compte que data del 1970 i explica una situació de principis dels anys 60. La fascinació prové de la protagonista, una jove quebequesa de llengua anglesa a París. Una noia ingènua; tanmateix, decidida i supervivent. Un dia es troba que el seu segon marit no és a casa (l'anterior és mort) i aquí comença l'excusa argumental que, a còpia d'anar acumulant situacions, va desenvolupant el to general de la novel·la. Surt a buscar el marit, que dona senyals de vida estrany, ara hi és ara no hi és. El cas és que la noia es

passa uns quants dies amunt i avall per París. Frenètica, absorbida per la situació insòlita. Després, el temps passa ràpid, els mesos, les estacions. El marit no torna, no reapareix, i ella va fent, amb calma, sense rancúnia, en un París clarament previ al 68, conservadoríssim, estranyíssim, lletgíssim, amb cases inhòspites i famílies estranyes, amb parisencs supremacistes que la menyspreen.

La protagonista recorre zones perifèriques, el centre, es troba amb coneguts, coneix desconeguts, s'embolica amb un veí... París, i això és un dels grans mèrits, no apareix gaire, almenys el París de postal. Com que l'acció podria passar a qualsevol ciutat gran europea, l'autora no es preocupa gaire de l'entorn i se centra en la seva protagonista. Val molt la pena seguir-ne l'evolució com a personatge fins a arribar al final del seu viatge iniciàtic. El viatge iniciàtic, en literatura, ha donat grans obres literàries. Per esmentar la més gran, si es vol, *El Quixot*. Explica la història d'algú que es troba en una situació adversa (o és molt jove) i que després d'enfrontar-s'hi més o menys, al llarg d'un trajecte, físic o moral, on viu diverses peripècies, si se'n surt, acaba per prendre consciència d'ell mateix i veu modificat el seu caràc-

ter, normalment per millorar. Aquí, tenim una protagonista típica d'un relat d'aquesta mena. Fins i tot en el sentit estricte de la paraula, ja que en molt poc temps va amunt i avall per París, sense parar, vivint experiències diverses.

Mavis Gallant (Mont-real, 1922 - París, 2014) fa que la seva estupenda protagonista, amb el seu humor, amb el seu enfocament de la realitat, de vegades surrealista, de vegades ingenu, amb un punt de follia, però alhora ple de determini, vagi a la deriva sense angoixa per un París fins i tot desacostumadament asfixiant. Això fa que el lector no se separi mai d'ella perquè l'autora ja s'encarrega de fer-nos veure que no ens trobem pas davant d'una llunàtica extravagant. El centre de tot és, doncs, ella, la Shirley, i els personatges secundaris, molt ben dibuixats, imprescindibles, que l'envolten: té amics, amigues, té la mare al Canadà, amb qui manté una relació ambigua, i amigues de la mare que la visiten a París...

No cal dir que totes les anades i vingudes de la Shirley inclouen un punt de crítica social, cap a França, cap al Canadà, cap als seus, cap al mateix model familiar, que no es pot negligir. *Una bona estona* té cinquanta-dos anys i sembla feta abans-d'ahir. 🐾